

Sygn. akt IV CNP 212/07

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi pozwanej

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego w T.

z dnia 7 lipca 2005 r., w sprawie z powództwa Zakładów Przemysłu Wełnianego K.

Spółki z o.o.

przeciwko M. R.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 marca 2008 r.,

oddala skargę.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w T. wyrokiem z dnia 7 października 2003 r. zasądził od pozwanej M. R. na rzecz powoda ZPW „K.” sp. z o.o. kwotę 16.427,82 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu z tytułu reszty ceny za zakupione tkaniny, nie podzielając stanowiska pozwanej, że w fakturach nie były stosowane ceny fabryczne oraz, że część roszczeń powoda uległa przedawnieniu. Apelację pozwanej od tego wyroku oddalił Sąd Okręgowy orzeczeniem z dnia 31 grudnia 2003 r., wydanym w składzie – przewodniczący J. N. oraz sędziowie B. K. i R. O.

Pozwana M. R. wniosła o wznowienie postępowania w tej sprawie i zmianę wyroku. Jako podstawę wznowienia wskazała wykrycie w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego okoliczności faktycznych mających wpływ na wynik sprawy (art. 403 § 2 k.p.c.), a następnie dodatkowo podniosła, że wyrok został oparty na dokumencie (cenniku) podrobionym lub przerobionym przez powoda (art. 403 § 1 k.p.c.).

Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 22 lutego 2005 r. oddalił skargę, a Sąd Okręgowy wyrokiem z 7 lipca 2005 r. oddalił apelację skarżącej od tego orzeczenia. Sąd Okręgowy orzekał w składzie: przewodniczący SSO J. N. oraz sędziowie Sądu Okręgowego B. K. i M. B.

Sądy obu instancji przyjęły, że nie zachodzą wskazane przez skarżącą podstawy wznowienia. Zarzut podrobienia lub przerobienia cennika podlegał badaniu w poprzednim postępowaniu, tymczasem przyczyną wznowienia postępowania może być oparcie wydanego wyroku na takich dowodach, które utraciły swoją wartość dowodową po wydaniu wyroku, a więc m.in. na dokumencie, który później okazał się dokumentem podrobionym lub przerobionym.

Formułując podstawę późniejszego wykrycia okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, skarżąca nie wskazała na ich istnienie. Sąd Rejonowy zauważył, że jeżeli skarżąca dostrzeże takie okoliczności w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego, to znaczy, że były one przedmiotem badania i oceny tego Sądu. Sąd Okręgowy, oddalając apelację w sprawie o wznowienie postępowania, skonstatował, że w ramach

podstawy z art. 403 § 2 k.p.c. skarżąca wywodziła, iż nie zgadza się ze stanowiskiem tego Sądu wyrażonym w wyroku, od którego wniesiona została skarga, co do terminu wymagalności roszczenia, a w konsekwencji co do nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia, jednak krytyczny stosunek strony do zapadłego rozstrzygnięcia nie jest ustawową podstawą skargi o wznowienie.

Pozwana M. R. złożyła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego z dnia 7 lipca 2005 r. zarzucając, że zapadł on z rażącym naruszeniem przepisów postępowania – art. 48 § 3 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 4 k.p.c., polegającym na rozpoznaniu sprawy przez dwóch sędziów wyłączonych z mocy ustawy, jako biorących uprzednio udział w wydaniu orzeczenia objętego skargą o wznowienie postępowania.

Pozwanej nie przysługuje od tego wyroku skarga kasacyjna, ani też inny środek zaskarżenia. Jako uprawdopodobnienie poniesionej szkody skarżąca wskazała, że liczyła na wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem i zmianę orzeczenia zasądzającego od niej należność na rzecz powoda poprzez oddalenie powództwa, co dałoby jej szansę wyrównania uszczerbku majątkowego spowodowanego egzekucją wyroku objętego skargą o wznowienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 48 § 3 k.p.c. sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia objętego skargą o wznowienie, nie może orzekać co do tej skargi. Wyłączenie to ma charakter generalny, podyktowany koniecznością zapewnienia bezstronności składu sądu orzekającego o wznowieniu postępowania, poprzez powierzenie orzekania w tej sprawie osobom, które w żaden sposób nie były związane z wydaniem orzeczenia objętego skargą o wznowienie. Jak wyjaśnił Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 lipca 2004 r. (SK 19/02, OTK-A 2004/7/67), badając zbliżony tematycznie art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c., przepis ten i podobne rozwiązania w innych postępowaniach mają za zadanie eliminowanie wszelkich przyczyn, mogących skutkować w otoczeniu jakimikolwiek wątpliwościami co do bezstronności i obiektywizmu sędziego w rozpoznawaniu określonej sprawy. Z obiektywnego punktu widzenia za stronnicy może być uznany sąd, w którego składzie zasiada sędzia, który uczestniczył

we wcześniejszej fazie postępowania i z tej racji mógł nabrać wewnętrznego przekonania co do oceny dowodów i okoliczności faktycznych. Trybunał wyjaśnił dalej, że nakaz zachowania zewnętrznych znamion niezawisłości dowodzi, iż ważne jest nie tylko, by sędzia orzekający w sprawie zachowywał się zawsze rzeczywiście zgodnie ze standardami niezawisłości i bezstronności, lecz także by w ocenie zewnętrznej zachowanie sędziego odpowiadało takim standardom. Reguły wyłączenia sędziego służą bowiem budowie społecznego zaufania do wymiaru sprawiedliwości. Instytucja wyłączenia sędziego w równej mierze służy zapewnieniu realnej bezstronności sądu, jak i umacnianiu autorytetu wymiaru sprawiedliwości przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności.

Nie budzi zatem zastrzeżeń trafność zarzutu skarżącej, że orzeczenie Sądu II instancji w sprawie o wznowienie postępowania wydane zostało z pogwałceniem art. 48 § 3 k.p.c., ponieważ w składzie sądzącym brało udział dwóch sędziów wyłączonych z mocy art. 48 § 3 k.p.c. od orzekania w tej sprawie. Jak już bowiem wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 lutego 2007 r. (IV CSK 9/07, LEX nr 274135) stwierdzenie, że o wznowieniu nie może orzekać sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia objętego skargą, oznacza, że w wypadku, gdy to orzeczenie zapadło w sprawie prowadzonej w kilku instancjach, od rozpoznawania skargi o wznowienie są wyłączeni wszyscy sędziowie orzekający w sprawie, w której zapadło orzeczenie objęte taką skargą, w którejkolwiek z instancji, również na każdym etapie postępowania w sprawie o wznowienie.

Skarga nie może jednak zostać uwzględniona z innej przyczyny. Obowiązkiem skarżącego, decydującym o zasadności skargi jest nie tylko stwierdzenie, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało niezgodnie z prawem, ale także wykazanie, że skutkiem wydania tego orzeczenia było powstanie szkody po jego stronie. Wprawdzie postępowanie ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie jest postępowaniem ściśle odszkodowawczym, gdyż jego celem jest jedynie uzyskanie przez stronę wymaganego w art. 417¹ § 2 k.c. prejudykatu, pozwalającego stronie dochodzić odszkodowania od Skarbu Państwa. Jednak już na tym etapie istnienie szkody musi być należycie uprawdopodobnione, co wynika z treści art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Szkoda musi przy tym pozostawać w normalnym związku przyczynowo-skutkowym z wydaniem kwestionowanego orzeczenia. Pozwana podnosiła, żądając stwierdzenia niezgodności z prawem wyroku oddalającego jej apelację od wyroku oddalającego jej skargę o wznowienie postępowania, że to właśnie rozstrzygnięcie wywołało negatywne skutki majątkowe dla niej, uniemożliwiając doprowadzenie do zmiany wyroku zaskarżonego skargą o wznowienie postępowania i odzyskania wyegzekwowanej przez powódkę sumy. W ten sposób wypełniła formalnie wymóg stawiany w cytowanym art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. Niemniej przesłanka powstania szkody podlega merytorycznej kontroli w toku rozpoznawania skargi i stwierdzenie, że szkoda taka nie powstała uniemożliwia wydanie orzeczenia uwzględniającego skargę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2007 r., I CNP 17/07, Lex nr 286765). W rozpatrywanej sprawie orzeczenie wydane przez sędziów wyłączonych od orzekania z mocy ustawy naruszało przepisy procesowe o składzie sądu, jednak jego treść merytoryczna nie budzi zastrzeżeń. Skoro więc pozwana wiąże poniesioną szkodę z możliwością wydania orzeczenia innej treści przez prawidłowy skład sądu, to szkoda taka po jej stronie nie istnieje.

Z tej przyczyny skargę należało oddalić (art. 424¹¹ § 1 k.p.c.).

Z uwagi na niezłożenie przez powoda wniosku o zwrot kosztów postępowania, Sąd Najwyższy nie orzekł o tych kosztach (art. 424¹² k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 109 § 1 k.p.c.).